

השותפין פרק ראשון בבא בתרא

טז.

- 1 עוד זה מדבר וזה בא ויאמר אש אלהים ונפלה
- 2 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 3 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 4 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 5 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 6 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 7 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 8 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 9 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 10 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 11 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 12 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 13 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 14 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 15 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 16 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 17 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 18 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 19 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 20 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 21 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 22 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 23 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 24 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 25 ויאמר אש אלהים ונפלה

מעין העולם הבא. כדכתיב (וימני לה) הרה וילדת יחדו הריון ולידה ציוס אחד הכי דרשינן ליה צמסכת שנת (דף ל:): הכי גרסינן **צמסכתא** **מנא** יורד ומתעב ועולה ומרגזי נוטל רשות ונוטל נשמה. [וה"פ] יורד למטה ומתעב את הצרכות למטוה ועולה למעלה ומרגזי את חמת המלך בהשגטותו נוטל ממנו רשות להרוג את החוטא מכיון שנתנו רשות דכתיב ומסתינו צו: לערו של שטן. שהחוקק לשמור את נפש איוב שלא תאלץ: אלמא צדידיה קיימא. ליתול את הנפש ומתפלל: להפוך קערה על פיה. מלין עלוק כל כבוד שחירף וגדף: לפטור את כל העולם ונול. מלינו של הקד"ה לומר שאנוסין הן ע"י הקד"ה שברא וי יאהר והכי קאמר על דעתך כי לא ארשע את היית חפץ לא הייתי רשע: בראש שור צרכוס סדוקוס וחמור צרכוס קלוטוס. את זה עתה ואת זה עתה הכל בא על ידך אתה בראש צו סימני הטומאה: בראש צדיקים. ע"י יצר טוב: בראש רשעים. על ידי יצר הרע לפיכך אין ניול מידך כי מי יעבד אנוסין הן החוטאים: ברא לו סורה. הן תכלין שהיא מצנטת את הרקויה עבירה כדאמר צעלמא (קדושין דף ל:): אם פגע בך מנוול זה משכהו לציט המדרש אם אבן הוא נימוח כ"י הלך לאו אנוסין נינהו שהכי יכולין להציל עצמן: צרכוס אובד. שהיה סבור שהיה אובד את שדהו: שדי שמייה עלווה. אומר שהיא קרובתו או מדבר זה להשיאנה: צרכוסא כלפי שמייה. מדבר לפני השכינה כלסד המנווחס לחצירו בא ונשקול מי חייב לחצירו: מן הסערה. לשון שיער כדקמני הרבה נימין בראשית כלסד: מטעשטוס את הארץ. עושות את הארץ כטיט: דקון

בארץ לארבה ולרחבה כי לך אתגנה (ב) ובשעה שבקש לקבור שרה לא מצא מקום לקבורה ולא הרהר אחר מדותיך (ג) ויאמר ה' אל השמן השמת לך אל עבדי איוב כי אין כמוהו בארץ וגו' ועודנו מחזיק בתומתו ותסיתני בו לבלעו הנם אמר רבי יוחנן אלמלא מקרא כתוב אי אפשר לאומרו כאדם שמיסיתין אותו וניסת ובמתנתא תנא יורד ומתעה ועולה ומרגזי נוטל רשות ונוטל נשמה (ד) ויען השמן את ה' ויאמר עור בעד עור וכל אשר לאיש יתן בעד נפשו אולם שלא נא ידך וגע אל עצמו ואל בשרו אם לא (ה) (על) בניך יברכך ויאמר ה' אל השמן הגו בידך אך את נפשו שמור ויצא השמן מאת פני ה' וידך את איוב וגו' אמר רבי יצחק קשה צערו של שמן יותר משל איוב משל לעבד שאמר לו רבו שבור הבית שאמר את יינה אמר ר"ל הוא שמן הוא יצר הרע הוא מלאך המות הוא שטן דכתיב (ו) ויצא השמן מאת פני ה' הוא יצר הרע כתיב הים (ק) רע כל היום וכתיב הכא (רק את נפשו שמור) (ז) רק אליו אל תשלח ידך] הוא מלאך המות דכתיב (רק) [ארך] את נפשו שמור אלמא בדידיה קיימא א"ר לוי שמן ופנינה לשם שמים נתכוונו שמן כיון דחויא להקדוש ברוך הוא דנפיה דעתיה בתי איוב אמר חס ושלוים מינשי ליה (ח) לרחמנותיה דאברהם פנינה דכתיב (כ) וכעסתה צרתה גם כעס בעבור הרעימה דרשה רב אחא בר יעקב בפפוניא אתא שמן נשקיה לכרעיה (כב) זאת לא חטא איוב בשפתיו אמר רבא בשפתיו לא חטא בלבו חטא מאי קאמר (כג) ארץ נתנה ביד רשע פני שופטיה יכסה אם לא אפיו מי הוא אמר רבא בקש איוב להפוך קערה על פיה אמר ליה אביי לא דבר איוב אלא כנגד השמן כתנאי ארץ נתנה ביד רשע ביד רשע רבא אלעזר אמר בקש איוב להפוך קערה על פיה אמר לו רבי יהושע לא דבר איוב אלא כלפי שמן (כד) על דעתך כי לבנו של עולם בראת שור פרסותיו סדוקות בראת חמור פרסותיו קלוטות בראת גן עדן בראת גיהנם בראת צדיקים בראת רשעים מי מעכב על ידך ומאי אהדרו ליה הכריה [דאיוב] (כה) אף אתה תפר יראה ותגרע שיחה לפני אל ברא הקדוש ברוך הוא יצר הרע (כו) ברא לו תורה תכלין דרש רבא מאי דכתיב (כז) ברכת אויב עלי תבא ולב אלמנה ארנין ברכת אויב עלי תבא מלמד שהיה גזול שדה מיתומים ומשבויה ומחזירה להן ולב אלמנה ארנין דכל היבא דהוה (כח) (איבא) אלמנה דלא הוה נסכי לה הוה אויל שדי שמייה עילויה והוה אתו נסכי לה (כט) לו שקול ישקל כעשי והוהי במאזנים ישאו יחד אמר (ל) רב עפרא לפומיה דאיוב חברתא כלפי שמיא (לא) לו יש בנינו מוכיה ישת ידו על שנינו אמר (לב) רב עפרא לפומיה דאיוב כלום יש עבד שמוכיח את רבו (לג) ברית כרתי לעיני ומה אתבונן על בתולה אמר רבא (לד) עפרא לפומיה דאיוב איהו באחרניתא אברהם אפילו בדידיה לא איסתכל דכתיב (לה) הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה את מכלל דמעיקרא לא הוה ידע לה (לז) כלה ענן וילך כן יורד שאול לא יעלה אמר רבא מכאן שכפר איוב בתחיית המתים (לח) אשר בשערה ישופני והרבה פצעי הנם (לח) אמר רבה איוב בסערה חרף ובסערה השיבוהו בסערה חרף דכתיב אשר בשערה ישופני אמר לפנו רבנו של עולם שמא רוח סערה עברה לפניך ונתחלף לך בין איוב לאיוב בסערה חרף ובסערה ויאמר [וגו'] (ל) אור נא כגבר חלציך אשאלך והודיעני אמר לו הרבה נימין בראתי באדם וכל נימא ונימא בראתי לה גומא בפני עצמה שלא יהו שתיים וינקות מגומא אחת שאלמלי שתיים וינקות מגומא אחת מחשיכות מאור עיניו של אדם בין גומא לגומא לא נתחלף לי בין איוב לאיוב נתחלף לי (ל) מי פלג לשמף תעלה [וגו'] הרבה טיפין בראתי בעבים וכל טיפה וטיפה בראתי לה דפוס בפני עצמה כדי שלא יהו שתי טיפין ויצאות מדפוס אחת שאלמלי שתי טיפין ויצאות מדפוס אחד מוטשטשות את הארץ ואינה מוציאה פירות בין טיפה לטיפה לא נתחלף לי בין איוב לאיוב נתחלף לי מאי משמע דהאי תעלה לישנא דדפוס היא אמר רבה בר שילא דכתיב (ל) ויעש תעלה כבית סאתים זרע ודרך לחזיו קולות הרבה קולות בראתי בעבים וכל קול וקול בראתי לו שבויל בפני עצמו כדי שלא יהו שתי קולות ויצאות משבויל אחד שאלמלי שתי קולות ויצאות משבויל אחד מחריבין את כל העולם בין קול לקול לא נתחלף לי בין איוב לאיוב נתחלף לי (ל) הידעת עת לדת יעלי סלע חולל אילות תשמור יעלה זו אכזרית על בניה בשעה שכורעת ללדת

- (א) ומתקדשין קולא, (ב) א"ל, (ג) מ"א למימניה, (ד) וקדושין ל', (ה) ע"י לילא, (ו) י"א רבא, (ז) וצרכוסא ש"כתיב ליה רבא, (ח) וצרכוסא ש"כתיב ליה רבא, (ט) וצרכוסא ש"כתיב ליה רבא, (י) ע"י מוס' ע"י מ: ד"ה מעת,

הגהות הב"ח

- (א) נב' אמר רבא איוב באחריתא לא אסתכל אברהם אפ"י בדידיה לילי ויחיות עפ"א לפומיה דאיוב נמקח: (ב) ש"י ד"ה יצא רבא קערה על פיה כלומר לעפוק: (ג) ד"ה לפעור וכו' שכלא להם יסחרי: (ד) ד"ה בראת לו תורה תכלין לילי ומינת הן נמקח:

מוסף רש"י

ח"ו מנישי ליה לרחמנותיה דאברהם. כדי שלא יבא נשמה לפני אלטיט וזמנו של אברהם (איוב א"ו). בספריא. שהיה רב בפפוסא (קדושין דף ט"ז). לומר משער הלאה אל מתיקן משונה (דף ט"ז).

רבינו גרשום

מעין העולם הבא. שלאחר תוכיח להירשה הוה רועות על ידיון מיה ויהיה שבו ויצא ורעות. וכן כתיב לעולם הבא ונשם חושם בקורבן (שמו"ט). כדאמר שופטיתן אותו. אחרים וניסת על ידיו: בעבור הרעימה. מה רעמים הללו לעולם אי אפשר בלא מטר כן היית מורגמת ומכסת אתה כדי שתבקש רחמים עליה שיחיה לה ולדות: אלמא בלבו חטא. שהיה מחשב לבלעו על (פי) בהורא דברים אשר על לאו כן: להפוך קערה על פיה. להפוך יראת ה' העולם. כלומר שלא עשית דין אמת: על דעתך כי לא ארשע. כלומר בידך לבית בני אדם אם היה ברעתך להטותו לטובה אל היה רשע ובעבור שלא עשית דין אין מידך מציל: מי מעכב על ידך. שלא תהן לרשע לב צדיק: אף אתה תפר. כשתאמר כן תפר יראת חטא מבני אדם ותגרע תפלה מהם: ברא לו תכלין נגדו. מכלל שהגל בידו אדם יעסוק בתורה ויהיה צדיק: כשמחזיר שדוה משובחת. שהוא היה סבור שגולה לו: שדי שמייה עילויה. היה מוציא שם שהוא קרובתו: בחרותא כלפי שמיא. דקאמר ישאו יחד: הנה נא ידעתי. כשראה בבואה במים: ויעש תעלה. דפוס סילוק לשמף המים:

18 קלה ענן וילך כן יורד שאול לא יעלה איוב ט ז
 19 אשר בשערה ישופני ורבה פצעי הנם איוב ט ז
 20 ויען י את אשית מן הסערה ויאמר איוב לח א
 21 אך נא כגבר חלציך אשאלך והודיעני איוב לח ב
 22 מי פלג לשמף תעלה ויחזיו קולות איוב לח כ
 23 ויבנה את האבנים מזבח בשם י ויעש תעלה כבית סאתים זרע קבין לפומיה: מלכים א יח לב
 24 וידעתך עת לדת יעלי סלע חולל אילות תשמור: איוב לט א